

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Сучасні технології відтворення лісів

Підготовки магістра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Сучасні технології відтворення лісів» підготовки магістра

Розробник: Рибак Юлія Леонідівна, старший викладач, кандидат біологічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: _____

_____ Андреева В.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____

_____ Андреева В.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальність Н4 Лісове господарство освітньо-професійна програма Лісове господарство освітній рівень Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2025
		Семестр <u>3-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 10 год.
		Практичні 14 год.
	Самостійна робота 88 год.	
Мова навчання	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	
	українська	

II. Інформація про викладача

ППП Рибак Юлія Леонідівна

Науковий ступінь кандидат біологічних наук

Вчене звання -

Посада старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства

Контактна інформація (+38097 836 69 61, Rybak.Julua@vnu.edu.ua).

Дні занять (<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>).

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Сучасні технології відтворення лісів» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти магістерського рівня вищої освіти. Освітній компонент спрямований на формування у здобувачів системних знань про сучасні науково обґрунтовані підходи та інноваційні технології відтворення лісів у різних лісорослинних умовах з урахуванням принципів сталого лісокористування та збереження біорізноманіття.

У межах вивчення освітнього компонента розглядаються питання природного та штучного відтворення лісів, підбору деревних порід і репродуктивного матеріалу, застосування селекційно-насінницьких і біотехнологічних методів, використання сучасної техніки та цифрових інструментів у лісовідновленні, а також оцінювання ефективності заходів, що спрямовані на відтворювання насаджень. Особлива увага приділяється адаптації технологій відтворення лісів до умов зміни клімату та антропогенного впливу.

Освітній компонент орієнтований на розвиток професійних компетентностей, необхідних для планування, організації та контролю процесів відтворення лісів у практиці лісового господарства та суміжних галузях.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента «Сучасні технології відтворення лісів» є формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо застосування сучасних технологій відтворення лісів, спрямованих на забезпечення екологічної стійкості, біологічної продуктивності та господарської цінності штучних і природних лісових

насаджень з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов, типів лісорослинних умов і принципів сталого лісокористування.

Основними завданнями освітнього компонента є:

- ознайомитись з сучасними науково обґрунтованими підходами до відтворення лісів у різних природно-кліматичних умовах;
- вивчити методи природного та штучного відтворення лісових насаджень, зокрема створення лісових культур і піднаметових насаджень;
- набути знання щодо проєктування лісокультурних заходів і вибору оптимальних способів відтворення лісів;
- сформувати навички оцінювання лісівничої доцільності застосування різних технологій, методів і прийомів відтворення лісів;
- опанувати сучасні агротехнічні заходи з вирощування лісових культур, включаючи використання добрив і ґрунтополіпшуючих рослин;
- навчитись контролювати якість виконання лісокультурних робіт та оцінювати ефективність заходів з відновлення й формування лісових насаджень;
- навчитись аналізувати етапи росту та розвитку штучних і природних деревостанів і розробляти практичні рекомендації щодо їх подальшого ведення.

3. Soft skills: комунікабельність; ввічливість; гнучкість розуму; чесність; навички міжособистісного спілкування; позитивний настрій; професіоналізм; відповідальність; вміння працювати в команді.

4. Структура освітнього компонента для здобувачів денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Підходи відтворення лісів, їх значення у контексті сталого управління лісами						
Тема 1. Відтворення лісів на засадах екологічно орієнтованого лісівництва	21	2	2	16	1	ДС/10
Тема 2. Науково-методичні основи відтворення лісів в контексті переходу до сталого ведення лісового господарства	23	2	4	16	1	РМГ/30
Разом за модулем 1	44	4	6	32	2	
Змістовий модуль 2. Практичні рекомендації з відтворення лісів						
Тема 3. Основи напрямки та зональні особливості відтворення лісових насаджень на різних лісокультурних площах	24	2	4	16	2	РЗ/К/30
Тема 4. Агротехнології екоадаптаційного відтворення лісів, їх особливості	26	2	2	20	2	РМГ/15
Тема 5. Теоретичні основи промислового лісовирощування та особливості організації плантаційного господарства	26	2	2	20	2	ДС/15
Разом за модулем 2	76	6	8	56	6	
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

**Перелік тем практичних занять та розподіл балів
для здобувачів денної форми навчання галузі знань**

№ п/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Кількість балів
1	Аналіз лісорослинних умов та їх вплив на вибір технологій відтворення лісів	2	ДС	10
2	Проектування штучних лісових насаджень різного цільового призначення	2	РМГ	15
3	Оцінювання лісівничої доцільності методів природного і штучного відтворення лісів	2	РМГ	15
4	Реконструкція малоцінних молодняків та формування піднаметових культур	2	РЗ/К	15
5	Застосування агротехнічних заходів у вирощуванні лісових культур	2	РЗ/К	15
6	Контроль і оцінювання ефективності лісокультурних заходів	2	РМГ	15
7	Адаптація технологій відтворення лісів до умов зміни клімату та антропогенного впливу	2	ДС	15
	Разом	14		100

Завдання для самостійного опрацювання.

- Опрацювати нормативно-правові документи та галузеві інструкції, що регламентують відтворення лісів в Україні.
- Проаналізувати сучасні підходи до природного та штучного відтворення лісів у різних типах лісорослинних умов.
- Опрацювати методи реконструкції малоцінних молодняків та умови створення піднаметових культур.
- Дослідити роль агротехнічних заходів у формуванні стійких і продуктивних лісових насаджень.
- Проаналізувати ефективність застосування мінеральних і органічних добрив у лісовідновленні.
- Розглянути використання ґрунтополіпшуючих культур у системі відтворення лісів.
- Ознайомитися з методами контролю якості лісокультурних робіт та оцінювання ефективності лісових культур.
- Проаналізувати вплив кліматичних змін та антропогенних факторів на технології відтворення лісів.
- Підготувати аналітичний огляд сучасних інноваційних технологій і технічних засобів, що застосовуються у відтворенні лісів.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання здійснюється згідно ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувачів освіти (шкала від 0 до 100 балів). Освітній компонент складається з одного змістового модуля.

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за роботу на практичних заняттях, та виконання практичних завдань за напрямком природного відновлення лісів.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має виконати відповідні завдання за пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. За об'єктивних причин, наприклад, в умовах карантинних обмежень або ж хвороби здобувача, працевлаштування, міжнародного стажування, за умови певних сімейних обставин тощо, здобувач може оформити індивідуальний план, і навчання у такому випадку відбувається за погодженим графіком з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика викладача щодо здобувача освіти

Викладач дотримується принципів академічної доброчесності, взаємоповаги та рівних можливостей для всіх здобувачів освіти.

Відвідування аудиторних занять є рекомендованим та сприяє якісному засвоєнню навчального матеріалу. У разі пропуску занять з поважних причин (хвороба, участь в офіційних заходах, інші обґрунтовані обставини) здобувач освіти має право на відпрацювання пропущеного матеріалу у формах, визначених викладачем.

Викладач забезпечує відкриту комунікацію, надає консультаційну підтримку та сприяє створенню доброзичливого й безпечного освітнього середовища, у якому заохочується активна участь здобувачів освіти в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності під час усіх видів освітньої діяльності, зокрема при виконанні практичних і самостійних робіт, підготовці рефератів, презентацій, складанні підсумкового контролю. Усі використані джерела інформації мають бути належним чином оформлені відповідно до встановлених вимог академічного цитування.

Забороняється списування, несанкціоноване використання допоміжних матеріалів, подання чужих робіт як власних, використання штучного інтелекту без дозволу викладача, повторне подання однієї і тієї ж роботи з різних компонентів без погодження, а також будь-які форми фальсифікації або фабрикації результатів навчальної діяльності.

Здобувачі освіти несуть персональну відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зобов'язані ознайомитися з положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та іншими внутрішніми нормативними актами університету до початку вивчення освітнього компонента.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. За активну участь у громадському житті факультету здобувач може отримати до 5 додаткових балів з одного ОК.

V. Підсумковий контроль

Із вибіркового освітніх компонентів, де формою контролю є залік, оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

На залік виносяться основні питання, що потребують умінь синтезувати отриманні знання і застосовування їх під час розв'язання практичних задач. Порядок проведення заліку повинен бути визначений у силабусі.

Питання до заліку

1. Поняття та значення відтворення лісів у системі сталого лісокористування.
2. Основні напрями та сучасні підходи до відтворення лісів в Україні.
3. Природне і штучне відтворення лісів: порівняльна характеристика, переваги та обмеження.
4. Типи лісорослинних умов та їх роль у виборі технологій відтворення лісів.
5. Лісокультурне та лісівниче групування насаджень.
6. Види садивного матеріалу та вимоги до його якості.
7. Агротехнічні заходи під час створення та вирощування лісових культур.
8. Реконструкція малоцінних молодняків: мета, методи та етапи проведення.
9. Створення піднаметових культур: умови, технології та лісівниче значення.
10. Основні періоди росту й розвитку природних лісових насаджень.
11. Вплив ґрунтово-кліматичних факторів на ріст і продуктивність деревостанів.
12. Сучасні технічні засоби та механізація робіт у відтворенні лісів.
13. Інноваційні та біотехнологічні підходи у лісовідновленні.
14. Адаптація технологій відтворення лісів до умов зміни клімату.
15. Екологічні та господарські аспекти відтворення лісів.
16. Нормативно-правове забезпечення відтворення лісів в Україні.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Кайдик О.Ю. Лісорозведення в Україні: сучасний стан, проблеми та шляхи удосконалення. Науковий вісник НУБіП України. Серія «Лісівництво та декоративне садівництво». 2013. Вип. 183, ч. 3. С. 245–250.
2. Кичиліок О.В., Кайдик О.Ю. Лісорозведення з позицій екологічно орієнтованого лісівництва. Науковий вісник НУБіП України. Серія «Лісівництво та декоративне садівництво». 2011. Вип. 164, ч. 1. С. 182–189.

3. Концепція реформування та розвитку лісового господарства України. Лісовий і мисливський журнал. 2005. № 4. С. 3–5.
4. Маурер В. М., Гордієнко М. І., Бровко Ф. М. та ін. Теоретичні та технологічні основи відтворення лісів на засадах екологічно орієнтованого лісівництва : наук.-метод. рекомендації. К. : ВЦ НУБіП України, 2008. 68 с.
5. Маурер В.М., Кайдик О. Ю. Екоадаптаційне відтворення лісів : навчальний посібник. К., 2016. 280 с.
6. Маурер В. М., Колодій Ю. О. Лісовідновлення на засадах екологічно орієнтованого лісівництва як основа біологічної стійкості лісів. Науковий вісник НАУ: зб. наукових праць. Захист лісу. К. 2005. Вип. 83. С. 52-58.
7. Маурер В. М., Озадовський В. В., Кузевич В. С., Федоренко С. О. Еколого-лісівнича оцінка заходів сприяння природному поновленню в сосняках Полісся. Науковий вісник Національного аграрного Університету. 2007. Вип. 113. С. 117-124.
8. Маурер В. М. Сучасні завдання з удосконалення відтворення лісових ресурсів у контексті сталого управління лісами. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія “Лісівництво та декоративне садівництво”. К.: ВЦ НУБіП України, 2012. Вип. 171, ч. 2. С. 68-75.
9. Маурер В.М. та ін. Науково-методичні рекомендації з удосконалення методів відтворення лісових ресурсів України з позицій сталого управління лісами. К. : ВЦ НУБіП України, 2016. 52 с.

Інформаційні інтернет-ресурси

1. Лісовий кодекс України : за станом на 01 січня 2019 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3852-12> .
2. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 23 грудня 2009 р. № 364 Про затвердження Правил рубок головного користування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10> .
3. Сайт «Відкритий ліс». – Режим доступу: <https://www.openforest.org.ua/>